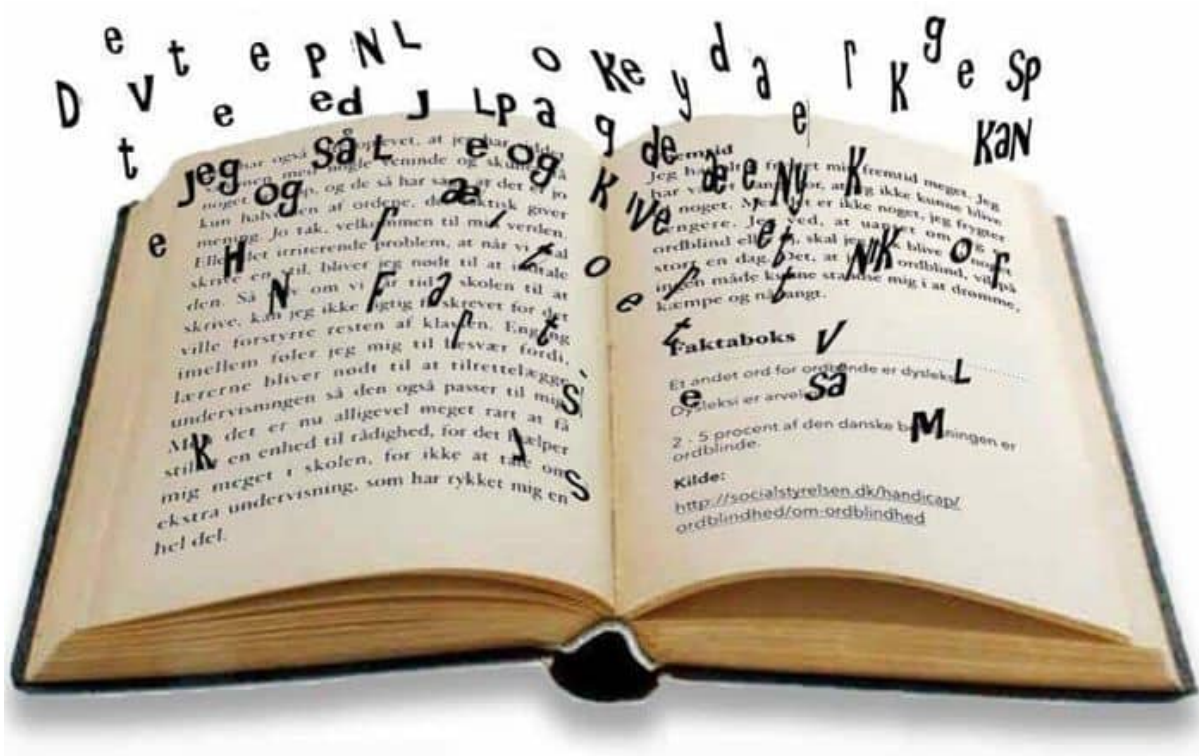

Ordblindestrategi

for

Pilegårdsskolen

Pilegårdsskolen

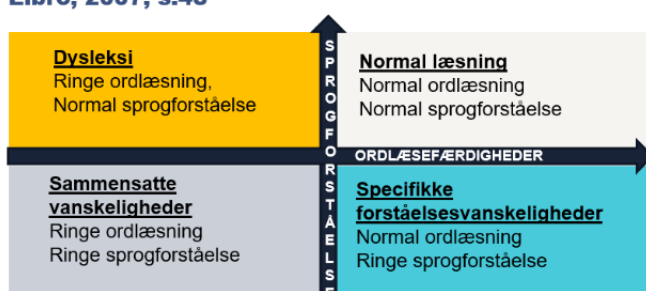
På Pilegårdsskolen er vi 1140 elever. I hver klasse sidder der mellem 3-8 % ordblinde. Det svarer til ca. 1-2 elever i hver klasse. Det betyder samtidig, at alle lærere har elever, som er ordblinde. Dertil kommer elever med andre skrive- og læsevanskeligheder.

Læsevanskeligheder

Når man taler om læsevanskeligheder, kan man tale om det inden for tre områder udtrykt i nedenstående model fra Elbro.

Øversigt over læsefærdigheder

Elbro, 2007, s.48

Overordnet kan læsning udtrykkes som; Læsning =afkodning og sprogforståelse. Elever kan have udfordringer med enten afkodning eller sprogforståelse, eller de kan have sammensatte vanskeligheder, hvor de er udfordret på flere parametre. (Elbro 2007:48).

Dysleksi /ordblindhed

Elbro definerer ordblindhed som *markante vanskeligheder med at lære at bruge skriftens lydprincip*. Det betyder, at man har svært ved afkode ord, hvilket kan være med til at give forståelsesvanskeligheder, fordi man bruger al sin energi på at afkode ordene.

Ordblindheden kommer til udtryk ved ikke-bogstavbevarende læsefejl, vanskeligheder med at læse ukendte ord samt livslange stavevanskeligheder. (Elbro 2007:72) Høien/Lundberg definerer det som *en vedvarende forstyrrelse i kodningen af skriftsproget, forårsaget af et svigt i det fonologiske system*. (Høien/Lundberg 2015:17). For begge definitioner gælder det, at der er tale om udfordringer i det fonologiske system. Endvidere beskriver Høien/Lundberg seks symptomer på dysleksi:

- ikke-automatiseret ordafkodning (afkodningen tager lang tid)
- svært ved læsning af nonsensord (selv hvis man har fået optrænet sin afkodning, vil man have store vanskeligheder med at afkode nonsensord)
- retskrivningsvanskeligheder
- læsevanskelighederne varer ved i flere år
- stor forskel på færdigheden i lytteforståelse og læseforståelse
- arvelighed (ordblindhed går igen i familien, miljøet er det dog med til at bestemme, i hvor høj grad generne kommer til udtryk). (Høien/Lundberg 2015:20-21)

Lovgivningen

Hvis en elev viser tegn på ordblindhed, skal det afklares, om årsagen til elevens læsevanskeligheder er ordblindhed, så eleven kan få et relevant undervisningstilbud i almenundervisningen. Et relevant undervisningstilbud kan omfatte undervisningsdifferentiering, holddannelse og supplerende undervisning. Hvis undervisningsdifferentiering og holddannelse ikke er nok til at opfylde elevens behov, skal eleven jf. §3a og §5 stk. 6 i Folkeskoleloven tilbydes supplerende undervisning eller anden faglig støtte. Det er skolelederen, der i samarbejde med læsevejleder og klassens lærere beslutter, hvordan støtten til den enkelte ordblinde elev tilrettelægges.

Procedure for afdækning

På Pilegårdsskolen afdækker vi allerede fra 0. klasse ift. risikoen for at udvikle ordblindhed. Det gør vi for at forebygge, så meget vi kan. Da ordblindhed er vanskeligheder med at læse og stave, kan endelig diagnose ikke stilles før slutningen af indskoling.

Fra 3.kl-6.kl. tester vi med DVO (2.-3.kl), diagnostisk staveprøve og Elbro (4.-5.kl). Derudover supplerer vi med testbatteriet, CHIPS test, IL (tekstforståelse) / EVALD, Ny staveraket og stavetrappen, UVMs ordblindetest marts-maj (6.kl)

Fra 7.-9. kl. tester vi med UVMs ordblindetest marts-maj. Det gør vi, fordi vi resultatet her er mest retvisende, og fordi det bruges videre på ungdomsuddannelserne.

Når en elev har udfordringer med læsning og skrivning

Når man som lærer oplever, at en elev har udfordringer med skriftsproget, er det vigtigt, at man i første omgang får set på, hvad man selv kan afprøve i klassen. Hvor er det udfordringerne er, og hvor er styrkerne? Måske handler det om at få eleven til at bruge AppWriter, når I skriver længere tekster. Eller at opsætte en læsekontrakt i en periode, fordi eleven mangler træning. Måske kan teamet hjælpe.

Når forskellige tiltag er afprøvet, udfylder man vores lille tjekliste (bilag 2) og booker en åben vejledning tirsdage 14-15.30 Med udgangspunkt i jeres svar taler vi om, hvad næste skridt kan være. Nogle gange har vi brug for at afprøve nogle ting, andre gange skal vi måske teste for at få et bedre billede af udfordringerne, eller måske skal vi sammen afholde et møde med forældrene/eleven.

Hvem er vi?

Didde Gade Lærkesen dansk- og læsevejleder primært 6-9. kl
Maria Frantzen Sanko læsevejleder og ordblindelærer primært 7-9. kl.
Kasia Wachowiak Laursen læsevejleder og ordblindelærer 0.-6. kl
Eva Nyboe Refsgaard læsevejleder 0.-3. kl.
Thomas Jensen læsevejleder 0.-3. kl.

Forebyggende tiltag

Læsemodul - 2. klasse arbejder 7 uger med fælles materialer tilrettelagt af læsevejlederen i samarbejde med teamet. Alle elever arbejder med læsning, samtidig med at elever med afkodningsvanskeligheder får mulighed for at arbejde på et lille hold

Læseløft - 4 gange om ugen i 16 uger trænes læsning i tæt samarbejde med hjemmet 1- 2. kl

Alkalær - Fra 0. klasse af arbejdes der med Alkalærs principper

Små holddelinger - intensivt forløb i en periode, hvor elever får mulighed for at få stilladseret arbejdet med bogstavlyd princippet

VAKS eller Ny Staveraket - træning af afkodningsstrategier

LST-LOOP - kommunalt tilrettelagt forløb med intensiv undervisning i brugen af læse- og skriveteknologi (LST) i fagene for mellemtrinnet

Faglige indsatser på 0.-6. kl fx kurser i tekstforståelse, morfemkurser, flydende læsning mv. (se bilag 4).

LST - læse- og skriveteknologi

Alle elever kan have gavn af at anvende LST i undervisningen, men for ordblinde elever er det afgørende, at de får adgang til og færdigheder i at benytte disse teknologier. LST skal afhjælpe, at vanskeligheder med at afkodningen kommer til at stå i vejen for et fagligt udbytte af undervisningen. Oplæsningsstøtten øger sandsynligheden for, at eleven læser alderssvarende tekster og dermed får adgang til det samme ordforråd og den samme faglige viden som klassekammeraterne. Ligeledes kan ordforslagsprogrammer, stave- og grammatikkontrol og tale-til-tekst være med til at sikre, at eleven kan koncentrere sig om skrivningen frem for stavningen og dermed formulere sig på et niveau, der stemmer overens med elevens mundtlige formåen. I Tårnby Kommune har alle elever adgang til AppWriter, og ordblinde elever stilles en Chromebook til rådighed og oprettes som bruger i Nota.

På Pilegårdsskolen introduceres alle elever til AppWriter (program til oplæsning og ordforslag) i 2. klasse. Det gør vi, fordi vi mener, at alle elever vil kunne drage nytte af redskabet. De elever, som har udfordringer, vil så blot fortsætte med at bruge LST, hvor elever uden vanskeligheder langsomt vil kunne skrive og læse hurtigere uden denne støtte. Ved at normalisere brugen, bliver det nemmere for ordblinde børn at bruge redskabet i dagligdagen, da de på den måde ikke falder udenfor.

Når en elev testes ordblind bliver forældre og elev introduceret i brugen af LST. Ligeledes instrueres klassens lærere i, hvordan de støtter den enkelte elev, således at alle elever kan følge undervisningen.

Desuden er der i kommunen tilbud om LST-forløb for elever med ordblindhed. LST-Loop er et supplement til den indsats, der allerede er på skolen. Forløbet skal være med til at sikre, at ordblinde elever på mellemtrinet (slut 5. kl og 6. kl.) får intensiv undervisning i brugen af LST i fagene, og at eleverne anvender teknologierne i undervisningen. Skolens leder indstiller i samråd med læsevejlederne eleven til et forløb i LST-Loop.

Individuel handleplan

Når en elev er testet ordblind, indkalder læsevejlederen forældrene og eleven til et møde, hvor der laves en individuel handleplan (bilag1). Det er vigtigt, at alle elevens lærere er vidende omkring handleplanen, så de kan støtte op. PLC og læsevejlederne står til rådighed ift. at støtte teamene. Hvert år evalueres handleplanen af elevens lærere på en skole/hjemsamtale, således at skole og forældre samt elev kan følge progressionen og understøtte nye tiltag.

Testplan

Klasse	Tidspunkt	Test	Ansvarlig
1.-10. kl	Vilkårligt tidspunkt	Vis hvad du kan	DSA
0.kl	Aug/sep	Vis hvad du kan 0. kl	DSA
0.kl	Aug/sep	UVM sprogvurdering	0.kl
0.kl	Juni	Ordblinderisikotest del 1	Læsevej
1.kl	Dec/jan	Ordblinderisikotest del 2 individuel screening af elever i risikogruppen	Læsevej
1.kl	Apr/maj	Ordlæseprøve 1 (HOGREFE)	Dansklærer
1.kl	Juni	Ordblinderisikotest del 3	Læsevej
2. kl	Nov/dec	Ordlæseprøve 1 (HOGREFE) Retest af elever i før- og erkendelsesfasen	Læsevej
2. kl	Marts/april	Nationale test læsning	Dansklærer
2. kl	April/maj	Ordlæseprøve 2 (HOGREFE) DVO nonordsstavning Elbros ordlister	Dansklærer
3.kl	Aug/sep	Staveprøve 1 grammatip	Dansklærer
3. kl	Nov/dec	Ordlæseprøve 2 retest af elever i før- og erkendelsesfasen	Læsevej
3. kl	April/maj	Tekstlæseprøve 4 Gentagelse af Nonordstesten og Elbros lister 40 ord + 40 nye ord	Dansklærer Læsevej.
3. kl	Maj/juni	Staveprøve 2 Grammatip	Dansklærer
4. kl	Aug/sep	Staveprøve 1 Grammatip	Dansklærer

4. kl	Nov/dec	Tekstlæseprøve 4 retest af elever i før- og erkendelsesfasen	Læsevej
4. kl	Jan	HOGREFE tekstlæseprøve 5	Dansklærer
4. kl	Marts/april	Nationale test læsning	Dansklærer
4. kl	Maj/juni	Staveprøve 2 Grammatip	Dansklærer
5. kl	Aug/okt	Staveprøve 1 og Læseprøve 1 Grammatip	Dansklærer
5. kl	Maj/juni	Staveprøve 2 og Læseprøve 2 Grammatip	Dansklærer
6.kl	Aug/okt	Staveprøve 1 og Læseprøve 1 Grammatip	Dansklærer
6. kl	Marts/april	Nationale test læsning	Dansklærer
6. kl	Maj/juni	Staveprøve 2 og Læseprøve 2 Grammatip	Dansklærer
7.kl	Aug/okt	Staveprøve 1 og Læseprøve 1 Grammatip	Dansklærer
7.kl	Maj/juni	Staveprøve 2 og Læseprøve 2 Grammatip	Dansklærer
8.kl	Aug/okt	Staveprøve 1 og Læseprøve 1 Grammatip	Dansklærer
8.kl	Marts/april	Nationale test læsning	Dansklærer
8.kl	Maj/juni	Staveprøve 2 og Læseprøve 2 Grammatip	Dansklærer

Bilag 1 - handleplan elever

Handleplan for

Status:

Mål for indsatsen:

Skolens opgaver:

Er gjort:

Skolen vil fremover:

Forældrene vil gøre:

Eleven vil gøre:

Handleplan er udarbejdet d. ... i samarbejde mellem

Evalueres senest d.

Bilag 2 Tjekliste - min elev

HUSK AT LAVE EN KOPI AF DOKUMENTET, UDFYLDE DET ELEKTRONISK OG SENDE DET TIL LSK (EVT. KLA OG DLÆ)

Elevens navn og klasse:

Dato:

Elevens (dansk)lærer:

Faglig status på elev:

Hvilke styrker har eleven fagligt

Hvilke udfordringer har eleven fagligt

Afprøvede tiltag

Familie (er der nogen ordblinde eller nogen som har stave- og eller læsevanskeligheder i familien?)

Andet

Udsagn	Afkryds her hvis udsagnet passer på din elev
Min elev kan afkode (læse)	
Min elev forstår det han/hun læser	
Min elev kan finde svar i teksten	
Min elev har begrænset ordforråd	
Min elev har læselyst	
Min elev kan stave	
Min elev kan bruge stavekontrol	
Min elev bruger AppWriter	
Min elev kan komme i gang med opgaverne selv	
Min elev klarer sig dårligt i test	
Min elev kan identificere forlyd	
Min elev kan navngive velkendte ord eller bogstaver	
Min elev kan organisere og skabe overblik over skriftlige opgaver	
Min elev kan udtale lange ord tydeligt	
Min elev er socialt godt forankret	

Noter fra vejledning (udfyldes af læsevejleder)

- 6.kl. Txt Analyser, læseforståelse i alle fag (AKTIV), skriftlig fremstilling, webprøver
- 5.kl. Skriftlig fremstilling, AppWriter og TxtAnalyser, Multimodalitet, flydende læsning
- 4.kl. AppWriter, morfemer, foldebøger, flydende læsning
- 3.kl. Vitello-forløb, AppWriter og TxtAnalyser
- 2.kl. AppWriter, Tid til mini læseforståelse, flydende læsning
- 1.kl. Tid til mini læseforståelse, denfoerstelaesning.dk, frilæsning med "Den første læsning", superbog
- 0.kl. Dialogisk læsning

